

ሃይ በሃሊ ዝሰኣነ ሕክምና ስነ መቐለን ትግራይን

ኣብ ከተማ መቐለ ቁፅረን ብርክት ዝበላ ሕክምና ስነ ኣለዎ። ይኹን ደኣ እምበር እዚ ፀሓፊይ ኣብ ዝገበሮ ዑደት ዳርጋ እተን ካብ ፍርቂ ንላዕሊ ዝኾና ናይ ስነ ሕክምና ብዙሓት ትግራይ ከም ዘለውን እንዳተፈለጠ ዝምልከቶም ኣካላት ኣድላይ ስጉምትን ቁፅፅርን ብዘይ ምውሳይም ህዝብና ኣድላይ ናብ ዘይኾነ ወፃኢ ካብ ምቕላዕ ሓሊፉ ኣብ ጥዕና ብዙሓት ተሓከምቲ ከበድቲ ጉድኣታት ይበፅሖም ከምዘሎ ኣብቲ ሞያ ዘለና ሰባት ንዕዘብ ኣለና። እተን ክሊኒካት ዝተኸፈታ ኣብቲ ሞያ ብቐጥታ ርክብ ብዘይብሎም ሰብ ውልቀ ሃብቲ ወይ ከዓ ኣብ ቅርሺ ጥራሕ ኣድሂቦም ብዝሰርሑ በዓል ሞያታትን እየን ። እዙይ ማለት ሓደ ናይ ስነ ሓኪም (ደንቲስት) ነቶም ውልቀ ሃብቲ ናይ ሕክምና ብቅዓቱ ዘርኢ ላይሰንስ (Linsence) የካርዮም። ይኹን ደኣ እምበር እቲ በዓል ሞያ ናይ መንግስቲ ቐጻር ስለዝኾነ (መብዛሕቲእም ኣብ ዓይደር ሪፈራል ሆስፒታል እዮም ዝሰርሑ) ኣብተን ክሊኒካት ኣይርከብን ። ብምጃኡ ድማ መብዛሕቲኡ ሕብረተሰብና ዶክተር ብዘይኾኑ ነርስታት ዘይግቡእ ሕክምና እንዳረኽቦ ይርከብ ። ዶክተር እንተዘይኾይኑ ዶክተር ዝብል ሽም ዝወሃቦም እዞም ሃይጅኒስታትን (hygienist) ነርስታትን ዘብፅሖም ዘለዉ ጉድኣት ብቐሊሉ ዝረኣይ ኣይኮነን።

ብሕጊ ኣንፃር እንተረገጸና ድማ ሓደ ዶክተር ናይ ሞያ ብቅዓቱ ላይሰንስ ምክራይ ዝኸልኸሎ ዝርዝር ኢሉ ዝወፀ ሕጊ እንተዘይሃለወ እኳ እቲ በዓል ሞያ ባዕሉ ኣብቲ ላይሰንስ ዘካሪየሉ ቦታ እንተዘይ ተረኺቡ ግና ባዕሉን እቲ ላይሰንስ ዝተካሪየ ክሊኒክን ተሓተቲ ከምዝኾኑ የኢትዮጵያ የምግብ፣ የመድኃኒት እና የጤና ክብካቤ ኣስተዳደርና ቁጥጥር ባለስልጣን (FMHACA) ዘውጸኦም ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት የረድኡ። ብተወሳኺ እውን እቲ በዓል ሞያ ናይ መንግስቲ ቐፃር እንተኾይኑ እቲ ክሊኒክን ባዕሉ እቲ በዓል ሞያን ክሰርሑ ዝግብኦም ካብ ናይ መንግስቲ ስራሕ ወፃኢ ከምዝኾነ ማንም ዝፈልጦ ሓቂ እዩ። እዙይ ከምዚ እንዳሃለወ ግና እተን ብናይ ሰብ ላይሰንስ ዝተኸፈታ ክሊኒካት ሙሉእ መዓልቲ እንዳሰርሑ ይውዕላ ኣለዎ። ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ እቶም ቐትሪ ስነ እንዳነቐሉን እንዳሓከሙን ዝውዕሉ ዘለዉ ነርስታት እዮም። ዝምልከቶ ኣካላት እኹል ጠመተ ብዘይ ምሃቦም ግና ሓደ ውልቀ ሃብቲ ክሰብ 3ተ ቅርንጫፍ ናይ ስነ ሕክምና ኸፊቱ ንክሰርሕ ተፈቂዱሉ ኣሎ። ብምጃኡ ድማ ሕብረተሰብና ናብ ዝኸፍኦ ሽግር እንዳኣተወ ይርከብ ። እዘን ብውልቀ በዓል ሃፍቲ ዝተኸፈታ ሰለስተ ክሊኒካት ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት ዶክተር ኣብ ዘይብሉ እዋን ሕክምና እንዳሃቦ ስለዝተረኸቦ ብዝምልከቶም ኣካላት ዝተፈላለዩ መጠንቀቕታት ዝተውሃቦን እንትኸውን እተን ክሊኒካት እውን ኣብ ዝተፈላለዩ እዋን ንሰሙን ካብኡ ንላዕልን ዝኣክል ዝተግሸጋሉ ግዜ ኣሎ። ይኹን ደኣ እምበር እቲ ዝውሰድ ስጉምቲ ትርር ዝበለ ስለዘይኾነ እቲ ጥፍኣት ብተደጋጋሚ ንክፍፀም በሬ ኸፊቱ ይርከብ። እቶም ነዘን ክሊኒካት ላይሰንስ ዘካርዩ ዘለዉ ዶክተራት ጥራሕ እንተይኮነን እቶም ነርስታት እውን ናይ መንግስቲ ተቐፀርቲ እዮም። ኣብ ትርፌ ሰዓቶም ናይ ምስራሕ መሰል እንተሃለዎም እኳ ብተግባር ከም ዝርኣ ዘሎ ግና ናይ መንግስቲ ናይ ስራሕ ሰዓት ብምብዳል ኣብ ውልቀ ክሊኒካት ክሰርሑ እዮም ዝውዕሉ። ኣብ ዓይደር ሪፈራል ሆስፒታልን መቐለ ሆስፒታልን ሕብረተሰብና ሓኪም የለን ነርሲ የለን እንዳተብሃለ እንዳተንገላትዓ ዝውዕል ዘሎ እቶም ሓካይም ኣብተን ናይ ውልቀ ሕክምናታት ስነ ካብ ሕጊ ወፃኢ እንዳሰርሑ ስለዝውዕሉ እዩ።

ካለእ ዝተግዘብኩም ድማ ሓደ ናይ ወፃኢ ዜጋ ናይ ትምህርቲ መረዳእታኡ ናይ ሓሶት ኾይኑ ስለ ዝተረኸበ ካብ ዓይደር ሪፈራል ሆስፒታል ተባሪሩ። ይኹን ደኣ እምበር ምስተባረረ ናይ ባዕሉ ክሊኒክ ንክኸፍት ተፈቂዱሉ እንዳሰርሑ ይርከብ ። እዙይ ዘርእየና ኣብ ፍቓድ ኣወሃህባ ዝኾነ ክፍተት ከም ዘሎ እዩ ። እንተሰ ብጉቦ እንተሰ ከምቲ ዝለመዶ ዝተጭበርበረ ሰነድ ብምቕራብ ክሰርሕ ዝተፈቐደሉ ምኽንያት ብቅልጡፍ ክፃረ ይግባእ።

መዓዝ እዙይ ጥራሕ ኾይኑ። ሓደ ናይ ሕክምና ስነ ላብራቶሪ እውን ሙሉእ ሕክምና እንዳሃቦ ይርከብ። እዚ ሕክምና ስነ ላብራቶሪ ግና ሕክምና ስነ ክህብ ሕጊ ኣይፈቐደሉን። ምእንተ ምእንታይሲ እቲ ኣብቲ ክሊኒክ ዝሰርሕ ዘሎ ናይ ሕክምና በዓል ሞያ ኣይኮነን። ደንታል ተክኒሻን (dental technician) እዩ። ደንታል ተክኒሻን ድማ ሓደ ደንቲስት ብዝሃቦ ዓቀን መሰረት ስነ ምስራሕ እምበር ዓርሱ ኸኢሉ ሕክምና ክህብ ሕጊ ኣይፈቐደሉን ናይ ሞያ ብቐፃት እውን የብሉን። እሞ ድኣ ጥዕና ቢሮ ክልል ትግራይ ኣድላይ ቁፅፅር ገይሩ ንምንታይ ዘይዕሸነ ዝብል ሕቶ ሕንቅል ሕንቅሊ ተይ ኾይኑና ኣሎ።

ብሰብ ውልቀ ሃፍቲ ጥራሕ እንተይኮነስ ኣብ ዓይደር ተምሃሮ ብዘኾኑ ሰባት ዝተኸፈታ ሰለስተ ክሊኒካት እውን ኣለዎ። እዞን ክሊኒካት ሙሉእ መዓልቲ ግልጋሎት ክህባ ሕጊ ኣይፈቅድን።ይኹን ድኣ እምበር እቶም ተምሃሮ ትምህርቶምን መንግታዊ ግዴቶምን ንጎኒ ብምግዳፍ ቅርሺ ኣብ ምእካብ ይውዕሉ ኣለዉ ። ኣብ ቀረባ ዝረኣናዮ ኻሊእ ኣጋጣሚ ድማ ብርክት ዝበሉ ነርስታት ብምውዳብ ሕክምና ስኒ ንክኸፍቱ ተፈቂዱሎም ኣገልግሎት እንዳሃቡ ይርከቡ ። ልክዕ ከምቲ ውልቀሰብ ሃብቲ ዝገብሮ ዘሎ እዞም ነርስታት እውን ናይ ሕክምና ስኒ ዶክተር ላይሰንስ ተካርዮም እዮም ዝሰርሑ ዘለዉ ።ይኹን ድኣ እምበር እቲ ዶክተር ኣብቲ ክሊኒክ ስለዘይርከብ እቶም ነርስታት ዶክተር ኢና ብዝብል ናይ ሕሶት ጉልባብ እንዳሓከሙ ይውዕሉ ኣለዉ።

ንምጥቅላል ዝኣክል ኣብ ከተማ መቐለ ካብ ዘለዎ ናይ ስኒ ሕክምና ሙሉእ መዓልቲ ግልጋሎት ዝህባን ናይ ሙሉእ ግዜ ዶክተር ዘለዎን ሰለስተ ጥራሕ እንትኾና እተን ዝተረፉ ግና ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ሰብ ውልቀ ሃብቲ ወይ ኽካ ነርስታት ላይሰንስ ብምክራይ ዝኸፈትዎን እየን። ብምጂኑ ድማ ነባሪ ከተማ መቐለ ጥራሕ እንተዘይኮነስ ካብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ክልልና ዝመፁ ዜጋታት እውን ዘይግቡእ ሕክምና ይረኽቡ ኣለዉ። እዙይ ድማ ዝምልከቶም ኣካላት ዝወስድዎ ቑፅፅርን ስጉምትን ብቑፅ ከምዘይኾነ እዩ ዘርእየና።ብተወሳኺ እውን ፍቓድ ሕክምና ኣወሃህባ እውን ብዘይሕጋዊ መንገድን ኢዶም ብብላዕ ብዝተጨማለቑ ሰባት ዝምራሕ ከምዘኾነ ፀሓይ ዝወቕዖ ሓቂ ኾይኑ ኣሎ ።ነዙይ ሓበሬታ መሰረት ገይሮም ድማ ዝምልከቶም ኣካላት ኣድላይ ስጉምቲ ንክወስድ ይላበው።

ምስ ሰላምታ

HE FRE

ካብ ዓይደር ሪፈራል ሆስፒታል